

Píseň: EZ651 – Dávno je to + modlitba; Oddíl k výkladu:
Mk 15, 39 – 16, 8

Milí,

na posledním setkání jsme se věnovali oddílu o Ježíšově ukřižování a smrti. Markovo podání je ve srovnání s ostatními stručné – ale o to zřejmější jsou základní zvěsti:

Pokračování Ježíšova utrpení tělesného, duševního, společenského. Pokračování Ježíšovy *vytrvalosti* uprostřed hlubokého zmučení – místo aby se vzdal. A projevil se mocí Božího Syna. Nebo prostě zemřel. Vždyť i posměch jeho nepřátel ho zval k sestoupení z kříže – a oni mu za odměnu uvěří. A o to přece jde, ne?

Očividně ne. Vždyť právě víru v Ježíše jako léčitele a divotvůrce Ježíš odmítal *celé působení*. Jako stejné odmítá už Starý Zákon. Jde o víru ve *spasení*, záchranu – skrze přiznání vlastního otroctví, pýchy, hříchu, zla. A tak přijetí *právě* vykoupení *právě* smrtí Ježíše na kříži.

Pokračovalo také *mylné* pochopení a porozumění už Ježíšovým slovům – eloi vykládáno okolostojícími jako „Elijáš.“ A i v tom trvající touha po zázracích a divech „podle našeho“ (v. 36).

Protikladem toho všeho pak byl *římský setník*. Ten vyznal Ježíše jako *Božího Syna*. Tedy *ne* jako Krista = Mašijacha = Mesiáše. Ne jako léčitele. Ne učitele. Ne divotvůrce. Ne vzbouřence. Ale jako *Božího Syna*. Je to také tento setník, který potvrzuje právě Ježíšovu *smrt*. Tedy *tu* událost, skrze kterou jako *jediný* rozpoznal, uvěřil pravdu o Ježíšovi.

Zdálky se pak dívaly ženy – jako zrcadlo ještě vzdálenějším učedníkům. A jako doklad *opuštěnosti* Krista. I ty, které o něj pečovaly, byly *daleko*.

Jak z kříže

Čímž vzniká obrovský problém celého příběhu: Ježíš zůstane *pověšený na dřevě*. Tak bude zlořečen, proklet, *oddělen* od

společenství s Bohem (Dt 21, 23 – připomíná i Pavel v Gal 3, 13). Tím by pak byla *poskvrněna*, prokleta země (Gn 3!).

Tak Ježíš *prohrál, neuspěl* v ničem, o co se snažil. Ani reforma židovství se mu nepovedla. Ani obrátit lidi k Bohu – ani v Božím lidu. A jeho prohra byla tak totální, že by na něj dopadlo nejhorší možné prokletí jeho vlastního náboženství. Také proto usilovali Židé Ježíše *ukřižovat*. O to silněji, že jsme těsně před Pesachem – svátkem Boží záchrany.

Ale co se nestalo. Místo vystrašených, falešně věřících učedníků, místo žen, které o Ježíše pečovaly, *přišel někdo jiný*. Aby zabránil této poslední potupě Ježíše z Nazaretu. Aby zabránil „naplnění Písem,“ a tak vítězství temnoty a zla.

Josef z Arimatie. Člen rady. Dokonce *vážený* člen synedria. Toho synedria, které zpunktovalo a jednomyslně Ježíše odsoudilo k smrti *tímto* způsobem. Kdo by to byl čekal?

I pro Josefa byla situace nesmírně náročná – i jako vážený člen synedria „jen“ naplňující *vlastní* svatá Písma na spolubratru ve víře si *musel dodat odvahy*. Tak strašlivá situace to byla. Ale právě tento člen rady *jednal správně*. Protože *podle Písem*.

Údiv

A Pilát se divil. Že najednou o Ježíše někdo stojí. Že Ježíš *už* je mrtev. Ačkoli byl opakovaně brutálně týrán, mučen a bit *ještě před* ukřižováním. Tak je naopak zázrak, že tam vydržel viset cca 6 hodin.

A tak stejně, jako Ježíšovo veřejné působení provázal údiv od počátku, stejně také končí. I před Pilátem. I ženy utekly od hrobu *užaslé*, udivené.

Také proto, že tyto údivy byly znovu a znovu vyvolávány *něčím jiným*, než měly být – Božím Synovstvím. A tak byly tyto tehdejší a jsou i dnešní údivy a úžaslosti v lepším případě k ničemu.

Pilát měl být udiven, že *tak dlouho* Ježíš vydržel. Ženy *nikomu nic neřekly*. Biblická víra v Boha je odmítá i nyní víru na základě

lidského údivu, úžasu, fascinace – ať už jakékoli. Taková víra je v lepším případě bez skutků, a tak mrtvá.

Pilát pak musel ověřit, zda je Ježíš opravdu mrtev. A ještě důležitěji to potřebují mít doloženo *adresáti* evangelia. Nehrál Ježíš náhodou svou smrt? Nebyla jen „jako?“ Vždyť byl Božím Synem!

A právě proto smrt Božího Syna potvrzuje *ten jediný*, který v něm Božího Syna rozpoznal: Ten římský setník. Který ho rozpoznal právě v Ježíšově *smrti*. Ostatní podání pak dalšími způsoby ještě navíc dokládají *jistotu Ježíšovy smrti*. Marek: Ježíš byl *již dlouho* mrtev.

Také proto Josefovi *není* dán Ježíš. Ani Kristus. Ale *mrtvé tělo* (ř. ptóma), dosl. *mrtvola*.

Ježíš tedy se vším všudy, jistojistě *zemřel*. Zbyla z něj jen *mrtvola*.

Úcta

Která ovšem není bez úcty. Zejm. v biblických náboženstvích. I *tělo* patří k Božímu stvoření. Dokonce tak hluboce a zásadně, že *nesmí být ponecháno přes noc na dřevě*.

Tak i Josef projevuje úctu k zesnulému péčí o jeho *tělo*. Jakkoli bezduché a studené: Zabalil Ježíše do *nového* plátna. Ne do použitého, starého – aby to moc nestálo. A položil ho do *vlastního* hrobu vytesaného ve skále. A hrob *zajistil* kamenem. Jaký kámen to byl – to nás překvapí až Mk 16, 4.

Tak je se vším všudy dokonán Ježíšův život i smrt. To ještě potvrdí, že v hrobě ležel tři dny – tj. i kdyby náhodou nebyl úplně mrtev, tak po třech dnech by stejně byl.

Ježíš zemřel. Prohrál. Opuštěn. Je konec.

I ženy se už jen dívaly na místo Ježíšova hrobu pro obřady *po* pohřbu. Aby vykonaly tradiční obřady pro *mrtvé*.

Neděle

Zatímco den Kristova ukřižování je nejistý, den setkání s prázdným hrobem – je *jistý*. I dnešní oddíl vnáší nejistotu dne Kristovy smrti – podle čího počítání šlo o „předvečer soboty?“

V řecko-římském počítání (a také „našem“) jde o náš pátek večer. Vzhledem k jazyku, v němž je NZ psán, je to plausibilní. Dle počítání židovského naopak *nemůže* jít o „náš“ pátek večer, ten by *už byl* sobotou – šabatem. Tak by nemohlo jít o den příprav na *žádný* židovský svátek. Tak by muselo jít o *čtvrtek*. To je plausibilní vzhledem ke kultuře, v níž se příběh odehrál. A také proto, že by Ježíš byl vzkříšen *po třech dnech* (Mk 8, 31 + 9, 31 + 10, 34!).

Avšak objevení prázdného hrobu – a v některých podáních i setkání se Vzkříšeným (srv. dodatek Mk 16, 9nn) – se jistě stalo *den po sobotě*. V tzv. neděli, „Den Páně.“ Jenž se později *proto* stal *hlavním svátkem* křesťanství.

To tyto ženy nemohly vědět. Šly prostě udělat to, co se nestihlo kvůli kvapnosti pohřbu: Pomazat tělo mrtvého. Projevit úctu, péči, lásku. Trvající vztah. Ale i toto jednání se zřejmě dělo nakvap. A vlastně i bláhově – po třech dnech v hrobě již byl zřejmý rozklad těla (J 11, 39!).

Protože sice poctivě nakoupily vonné masti, ale vůbec nepřemýšlely, jak se k tělu vůbec dostanou. Ačkoli právě ony *viděly*, že byl vstup do hrobu uzavřen *velmi velkým* kamenem. I to podtrhuje hlubokou zasaženost všech Ježíšových blízkých jeho smrtí.

Kámen odvalen

Ale ačkoli je to po cestě trklo, pokračovaly dál. A když vzhledly, viděly, že kámen je odvalen. Naprosto nepochopitelně – kdo by to dokázal? Oživlý Ježíš zevnitř *jistě* ne. A proč by to vůbec někdo dělal – učedníci, kteří nepřišli ani pod kříž?

Opět má být zřejmé, že jde o *Boží* jednání. Ne o Ježíšovo vzepětí. Ani jeho učedníků. Ani Josefa z Arimatie. Ani těchto *žen*. Jde o *Boží milost*.

Vskutku překvapivou, protože *uvnitř* hrobu na ně někdo čekal. Ne venku, aby je uvítal, mával jim – *uvnitř* podivně otevřeného hrobu. Mládenec po *pravé* straně v bílém rouchu.

Děs a strach žen je snad pochopitelný – už prostou logikou člověka v hrobu. Dvojnásob, když to má být jaksi *on*, kdo hrob otevřel. A prostě v něm sedí. Nekrade. Neskrývá se. Sedí a čeká.

Zřejmě na ně. Hned je totiž oslovil. Typickým, božský, starozákonním: Nebojte se. Ale můžeme také přeložit: „Nedivte se, nebuďte udivené. Hledáte Ježíše, *toho* Nazaretského, *toho* ukřižovaného.“ (Proč se diví, když jim to vše říkal dopředu...?)

Autor si tedy dal velmi záležet na naprosto specifickém určení toho, o kom mluví – a koho ženy přišly pomazat.

A tento ukřižovaný byl vzkříšen. Tj. ne *vzkřísil se*. Nebo „vstal z mrtvých.“ Pasivně, trpně – *byl vzkříšen*. Tj. *Bůh* to učinil. *Bůh mu* to učinil. Daroval mu život. Tomu, který všechno prohrál ve 100% sázce na důvěru Hospodinu Bohu.

A proto tam, v hrobě, nebyl. Ale zároveň neběhal po Jeruzalémě a nepředváděl se. Nedokazoval synedriu ani Pilátovi, že vyhrál. „*Není* zde.“

Dělal dokonce opak: Jde do *Galileje*. Ne do Říma. Ne do Betléma. Ne k vám domů. Ke k sobě domů. Ne na nebesa. Ne vmést protivníkům do tváře Boží vítězství. Jde do Galileje *pohanů*. Tam, kde veřejně působil většinu času. Tam, kde jsou doma *učedníci*.

Také proto to měly ženy vyřídit právě *učedníkům*, zejména tomu tak hluboce selhavšímu a proklínajícímu Petrovi: Jde *před nimi* tam, kde jsou *oni* doma. Tam, kde jste se s ním setkali poprvé. Tam, kde by to nikdo nečekal.

Z čehož je také zřejmé, že učedníci ještě *nebyli* v Galileji. Tedy že pravděpodobně *ještě pořád* byli v Jeruzalémě. Tři dny po Kristově ukřižování. Proč?

„A i to vše se děje *jak vám řekl*.“ Právě při „předpovědích“ utrpení. Které mu nikdo nevěřil.

Tak i Ježíš *splnil plně* svá slova. Jako Bůh. Dělá, co říká. Říká, co dělá. Nevymýšlí si. Nezrazuje. Není pokrytcem. Ale *splnil svá slova*.

Závěr

Ale ženy utekly. A nikomu nic neřekly. Protože se bály. Jak moderně končí nejstarší podání evangelia! Jak *jonášovsky*!

A jak logicky – vždyť celé vyprávění začalo jako *počátek* evangelia Ježíše Krista! A vzniká cca 40 let *po* těchto událostech. A je psáno *těm, kteří již věří*.

A tak může i autor *zvěstovat*: *Takhle* začala „dobrá zpráva“ (ř. eu-angelion) o Kristu. Útěkem. Strachem. Děsem. *Neposlušností*.

Ne radostí. Ne euforií. Ne rájem. Ne vírou ani důvěrou „členů církve.“ Nezačala poslušností ani učedníků, ani žen. Ale poslušností *Ježíše Krista*. Až na kříž. Až do hrobu. Až za hrob.

Což bylo pro mnohé křesťany tak nepřijatelné, jako poslední verš Bible – Zj 22, 21. Který doplňovali, aby *nebyla* milost *tohoto* Ježíše Krista, Božího Syna *všem*, ale jen *některým*. A tak i k Markovu podání evangelia byl později přidán druhý závěr.

V mnohém vlastně rozporně s původním podáním...

Ale původně končí nejstarší evangelium právě takto.

Píseň: S324 – Šly z rána ke hrobu + **modlitba Páně**
Rozhovor